

VU Research Portal

Metaphor in academic discourse

Herrmann, J.B.

2013

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Herrmann, J. B. (2013). *Metaphor in academic discourse: Linguistic forms, conceptual structures, communicative functions and cognitive representations*. [PhD-Thesis - Research and graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam]. LOT.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Samenvatting *Metaforen in academisch taalgebruik*

Talige vormen, conceptuele structuren, communicatieve functies en cognitieve representaties

De afgelopen dertig jaar is duidelijk geworden dat metaforen niet uitsluitend met retorica en literatuur geassocieerd moeten worden, maar als een essentieel onderdeel van alledaags taalgebruik te beschouwen zijn. Bijvoorbeeld het werkwoord “voortbouwen” in “Hij staat in de traditie en bouwt voort op het werk van zijn voorgangers” betekent in deze context niet dat iemand daadwerkelijk een gebouw wil vergroten, maar dat hij de manier waarop in het verleden werd gewerkt voort wil zetten. Er zijn twee soorten van metaforen: talige en conceptuele. De talige metafoor “voortbouwen” vertoont een onderliggende metaforische structuur met twee duidelijk te onderscheiden concepten: TRADITIES ZIJN GEBOUWEN. Zulke en andere, conceptuele metaforen blijken aan alle gebieden van natuurlijk taalgebruik ten grondslag te liggen. Metaforen reflecteren dus de manier waarop we denken en communiceren, en de manier waarop taal is gestructureerd.

De aandacht voor metaforen in academisch taalgebruik is nog relatief nieuw. De overheersende theorieën hebben metaforen traditioneel als een bedreiging voor wetenschappelijke grondregels als accuraatheid, waarheid en explicietheid beschouwd, en deze opvatting wordt nog steeds weerspiegeld in adviezen voor academisch schrijven, waar metaforen vaak negatief worden beoordeeld. De meeste studies naar metaforen in academisch taalgebruik zijn kleinschalig of hebben een beperkte focus, waarbij enkel een kleine verzameling talige of conceptuele metaforen wordt onderzocht. Grootschalige, kwantitatieve studies met een transparante, systematische methode die *al* het metaforisch taalgebruik kan identificeren en niet slechts een specifiek type, ontbreken vrijwel geheel. Om deze reden weten we eigenlijk niet echt hoe gebruikelijk metaforisch taalgebruik in academische teksten in werkelijkheid is, welke vormen van metaforen het meest typerend zijn, en hoe de frequentie en het gebruik van metaforen zich verhouden tot metaforen in andere registers.

Deze dissertatie probeert aan deze tekortkomingen iets te doen. In samenwerking met mijn collega's heb ik een database van ongeveer 190.000 woorden opgebouwd van authentiek taalgebruik. Deze database omvat vier registers van een subcorpus van het ‘British National Corpus’ (academische teksten, nieuwsteksten, fictie en conversatie). Het corpus werd gecodeerd voor metaforisch taalgebruik met behulp van een gedetailleerd protocol voor het identificeren van metaforen in teksten en gesprekken. Zowel het protocol als de toepassing daarvan op academische teksten zijn unieke bijdragen aan het metaforenonderzoek en worden in het boek in detail weergegeven.

Om een zeer hoge graad aan validiteit te bereiken werd deze metafooridentificatiemethode op een systematische en consistente manier op elke woord in elk van de vier registers toegepast, en werden de registers vervolgens op een kwantitatieve manier met elkaar vergeleken. Ik heb bekeken hoe gebruikelijk metafoorgebruik is, welke typen en vormen metaforen gebruikt worden, hoe metaforen verspreid zijn over woordsoorten en wat hun functies zijn. De kwantitatieve analyse van het corpus heeft aan het licht gebracht dat academische teksten een groter aandeel metaforische woorden bevatten dan nieuwsteksten, fictie en conversatie. Bovendien blijkt metaforisch taalgebruik ook relatief gelijkmatig over academische subdisciplines verspreid te zijn. Metaforiek schijnt daarom belangrijk te zijn voor de specifieke manier waarop taal academisch wordt gebruikt, namelijk voor zeer precies en abstract proza, met een hoge informatiedichtheid.

Maar het beeld wordt complexer wanneer de rol van de woordsoorten wordt betrokken bij de analyse. Sommige woordsoorten in academische teksten (zoals voorzetsels, werkwoorden en zelfstandige naamwoorden) vertonen een hoger aandeel aan metaforiek dan andere (zoals bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden). Dit resultaat kan slechts gedeeltelijk worden verklaard door de typische patronen van woordsoortengebruik in de verschillende registers. Om de kwantitatieve uitslag beter te verklaren heb ik een kwalitatief onderzoek gedaan naar de specifieke vormen en functies van de verschillende woordsoorten in relatie tot metaforiek. Voor deze analyse heb ik gebruik gemaakt van een uitgebreide, corpusgebaseerde grammatica van het Engels (*Longman Grammar of Spoken and Written English*). De analyse heeft aangetoond dat metaforisch taalgebruik in academische teksten bij alle woordsoorten wordt gebruikt om een hoge informatiedichtheid te bereiken. Verder hebben in academische teksten vele woordsoorten in metaforisch gebruik de functie om referentie vast te leggen (naar abstracte voorwerpen, relaties en processen), de interpretabiliteit van woorden af te bakenen, woorden en frasen te verbinden en exacte coherentierelaties vast te leggen. Tegelijkertijd laten de drie andere registers afwijkende patronen zien, die geïnterpreteerd moeten worden in samenhang met de specifieke functies van de verschillende woordsoorten in de verschillende registers. Een van de belangrijkste bevindingen is dat de relatief beperkte betekenis van werkwoorden in academische teksten (gebruikt om “bestaan”, “optreden” en “relaties” op een eenvoudige manier uit te drukken) nu verklaard kunnen worden door hun metaforisch gebruik. Tegelijkertijd worden dezelfde werkwoorden in registers zoals conversatie (taalgebruik gesitueerd in concrete omgevingen en zonder veel tijd om vooruit te plannen) en fictie (taalgebruik met gesimuleerde conversaties en beschrijvingen van concrete situaties, handelingen etc.) veel vaker in hun niet-metaforische betekenissen gebruikt. Echter blijkt dat metaforen in lexicale woordsoorten (zoals zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, of bijvoeglijke naamwoorden) ook “sociale” functies kunnen uitoefenen, bijvoorbeeld voor het geven van uitleg en

beschrijvingen, het uitdrukken van de houding van de schrijver en voor de gerichte beïnvloeding van de lezer, hoewel dit normaliter op een onopvallende manier gebeurt, wat ook gerelateerd blijkt te zijn aan het enorme overwicht aan zogenoemde indirecte metaforen (bv. “voortbouwen” in “bouwt voort op het werk van zijn voorgangers”). Indirecte vormen van metaforische taalgebruik zijn over het algemeen talrijker dan directe vormen (bv. “alarmsignaal” samen met de lexicale markerings “beschouwen als” in “deze symptomen moet je beschouwen als een alarmsignaal”), iets wat in academisch taalgebruik nog veel sterker het geval is. Deze bevinding zou uiteindelijk ook het haast “literaire” karakter van veel academische teksten kunnen verklaren.

Uiteindelijk gaat mijn werk verder dan corpus- en discourseanalyse. In aanvulling op het eerste, linguïstische gedeelte van mijn proefschrift heb ik ook een experiment uitgevoerd om de kwestie van metafoorverwerking aan de orde te stellen. Wanneer iemand bijvoorbeeld het begrip “elektrische stroom” gebruikt, denkt hij dan werkelijk aan stromend water? Ten opzichte van de hooggespecialiseerde and technische natuur van academisch taalgebruik heb ik onderzocht hoe verschillende groepen (beginners en experts) reageren op gespecialiseerde academische metaforen op het gebied van de psychologie. Hoewel de rol van kennis (expertise) in metafoorverwerking niet definitief kon worden bepaald, heeft het experiment een belangrijke bevinding opgeleverd: het schijnt dat metafoorconventionaliteit (wat algemeen als een cruciale factor in de verwerking van metaforen wordt gezien) nog niet voldoende vanuit een theoretisch perspectief is gemodelleerd, omdat een voldoende onderscheid tussen talige and conceptuele conventionaliteit nog ontbreekt. Ik stel voor dat metafoorconventionaliteit op een manier gedefinieerd en onderzocht moet worden die een hogere graad aan gedifferentieerdheid heeft.

Samenvattend heeft mijn werk laten zien dat de gebruikelijke meerduidigheid aan betekenissen waarmee metaforiek traditioneel wordt geassocieerd en die typisch is voor literaire teksten, in metaforisch taalgebruik in academische teksten grotendeels ontbreekt. Metaforisch gebruikte woorden in academische teksten hebben over het algemeen zeer nauwkeurige betekenissen die op een conventionele manier referentie naar abstracte voorwerpen vastleggen of elementen in de context met elkaar verbinden. Tegelijk kan metaforiek ook als een werktuig worden gebruikt om op sociaal of persoonlijk niveau te communiceren: bijvoorbeeld voor uitleg en beschrijvingen, het uitdrukken van meningen en het beïnvloeden van de lezer. Het gebruik van metaforen gebeurt hier echter gewoonlijk op een conventionele en onopvallende manier, zowel wat de ‘exacte’ functies (de meerderheid) als de ‘sociale’ functies aangaat. De hoge graad aan conventionaliteit kan een verklaring zijn voor het feit dat academische teksten ondanks het in werkelijkheid zeer hoge aandeel van metaforen traditioneel als een ‘niet-metaforisch’ register worden beschouwd.